

ZAPISNIK 27. seje Nacionalnega sveta za plačila

Datum in čas seje: 12. 1. 2023, od 13:30 do 15:30

Lokacija seje: Banka Slovenije

Prisotni člani: Simon Anko (predsednik Nacionalnega sveta za plačila / Banka Slovenije), Dean Čerin (Trgovinska zbornica Slovenije), Lucija Frlec (Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja), Brigita Gašperin (Ministrstvo za finance), Mojca Kunšek (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve), Alenka Mejač Krassnig (Visa Europe), Marta Mihelin (Finančna Uprava Republike Slovenije), Tomaž Okorn (Gospodarska zbornica Slovenije), Aljoša Lovrič Petrič (NETS CEE, d.o.o.), Gregor Rakar (Telekom Slovenije d. d.), Paul-Alexandre Raveleau (Odbor za shemo Flik), Leon Stare (MBILLS d. o. o.), Marko Tretnjak (Zveza potrošnikov Slovenije), Nada Zidar (Slovensko zavarovalno združenje)

Prisotni namestniki članov: Borut Tomažič (Združenje bank Slovenije), Matevž Pirnat (NLB d. d.)

Ostali prisotni: Lea Kostanjevec Jazbec, Tina Vehovar Smole (obe Banka Slovenije), Lan Filipič in Matija Veber (oba Poslovno svetovanje, Deloitte d. o. o.)

Odsotni člani: Luka Gabrovšek (MasterCard Europe), Aleksander Kurtevski (Bankart d. o. o.), Davor Lekić (Javna agencija za varstvo konkurence), Tomaž Lešnik (Dinit d. o. o.), Barbara Mesojednik (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo), Aleksandra Miklavčič (Uprava Republike Slovenije za javna plačila), Nataša Tomc Jovović (NLB d. d.), Stanislava Zadravec Capriolo (Združenje bank Slovenije)

Predlog dnevnega reda:

1. Potrditev dnevnega reda 27. seje Nacionalnega sveta za plačila
2. Analiza trga plačil v Sloveniji
 - Predstavitev strateških iniciativ
3. Razno

Ad 1) Potrditev dnevnega reda 27. seje Nacionalnega sveta za plačila (NSP)

S. Anko je prisotne pozdravil in predstavil predloga dnevnega reda 27. seje NSP.

Sklep 1: Prisotni člani oz. namestniki članov so potrdili dnevni red 27. seje NSP. Sledil je pregled realizacije vsebinskih sklepov 26. seje NSP:

- v okviru točke Potrditev dnevnega reda 26. seje NSP, da:
 - o NSP poziva ZBS, da jasno komunicira izdajateljem QR kode, da uporaba le-te ni več omejena na obrazec UPN, temveč je lahko natisnjena že na fakturi. – B. Tomažič je

prisotne seznanil, da je bilo na spletni strani Združenja bank Slovenije (ZBS) 11. 1. 2023 objavljeno obvestilo za javnost, da so banke in hranilnice s 1. 1. 2023 ukinile storitev brezplačnega preverjanja pravilnosti QR kode na obrazcu UPN QR. Hkrati je bilo ukinjeno tudi preverjanje skladnosti tiska dokumenta UPN QR s standardi oz. preverjanje tiskarjev. Del omenjene objave je tudi seznam vseh preverjenih izdajateljev in licenciranih izdajateljev po stanju na dan 31. 12. 2022, skupaj s pripadajočo dokumentacijo obrazca UPN QR, ter dokument, ki bo izdajateljem v pomoč pri izdajanju računa s QR kodo brez dodanega obrazca UPN QR.

Sklep 2: NSP se je seznanil z informacijo ZBS.

Sledil je pregled realizacije vsebinskih sklepov 25. seje NSP:

- V okviru točke Potrditev dnevnega reda 25. seje NSP, da:
 - o ZBS do 17. 10. 2022 pridobi podatke o tem, katere banke v Sloveniji ne ponujajo možnosti izklopa funkcionalnosti brezstičnega plačevanja, in razloge za to, ter o tem obvesti Banko Slovenije. – S. Anko je na 26. seji NSP pojasnil, da omenjeni sklep ni bil jasno oblikovan, saj nas je dejansko zanimalo, kateri ponudniki omogočajo tako nastavitev, da je za vsako brezstično plačilo (ne glede na znesek) potrebno vnesti PIN. Posledično smo ZBS zaprosili za ponovno preverbo. B. Tomažič je pojasnil, da prvotno poslani podatki s tem v zvezi ostajajo veljavni, individualna nastavitev zneska pa da ni mogoča. Predlagal je, da bi se komunikacija naprej vodila neposredno med ZBS in Zvezo potrošnikov Slovenije (ZPS) z namenom čim hitrejši razjasnitve problematike. S. Anko je ob tem opozoril, da je NSP načelno podprl dvig limita pri brezstičnem plačevanju s 25 evrov na 50 evrov tudi na podlagi takratne informacije s strani bank, da jih večina že omogoča nastavitev, ki zahteva PIN ob vsakem brezstičnem plačilu, kar je bil tudi pogoj ZPS za podporo. Posledično naj ZBS poskrbi za redno obveščanje NSP o s tem povezani komunikaciji z ZPS.

Sklep 3: Komunikacija glede možnosti izklopa funkcionalnosti brezstičnega plačevanja oz. možnosti nastavitve osebnega limita s strani potrošnika se na predlog ZBS in ob strinjanju ZPS vodi neposredno med ZBS in ZPS, ZBS pa poskrbi za redno seznanjanje NSP glede s tem povezanih aktivnosti. V primeru, da bi ZPS ocenil, da komunikacija z ZBS ni ustrezna, o tem obvesti NSP.

S. Anko je nato podal še informacijo glede problematike odpiranja plačilnih računov. Aktivnosti se nadaljujejo, zadnji sestanek na to temo je potekal 5. 1. 2023 v sestavi Banka Slovenije (BS), Finančna uprava Republike Slovenije (FURS), Ministrstvo za finance, Uprava Republike Slovenije za javna plačila in ZBS. O nadaljevanju dela bomo NSP obveščali tudi v bodoče.

Ad 2) Analiza trga plačil v Sloveniji

S. Anko je prisotne seznanil o prisotnosti gostov, in sicer L. Filipiča in M. Vebra, oba Poslovno svetovanje, Deloitte d. o. o., ter se članom NSP zahvalil za proaktivnost in sodelovanje na fokusnih skupinah. Izpostavil je, da strategija (tj. *National Payments Strategy*), ki bo danes predstavljena, ne bo dokument NSP ali BS kot predsedujoče NSP, temveč predlog zunanjega svetovalca (Poslovno svetovanje, Deloitte d. o. o.). Na tej točki bi bilo namreč izjemno težko doseči konsenz glede predlaganih iniciativ in njihovih nosilcev. Cilj današnje obravnave in pisnega postopka, ki bo sledil, je zagotoviti načelno podporo strateškim iniciativam in vsebinsko pravilnost dokumenta. V nadaljevanju pa bo NSP naslovil posamične iniciative – cilj je sčasoma in postopoma nasloviti vse, ob upoštevanju aplikabilnosti in nujnosti posameznih iniciativ pa bo pripravljen tudi plan dela in oblikovane ožje delovne skupine. Omenil je še, da je dokument za enkrat še v angleščini zaradi sodelovanje s tujimi strokovnjaki in Evropsko komisijo, je pa predviden tudi slovenski prevod.

Sledila je predstavitev (podrobnejša vsebina je razvidna iz priloženega dokumenta), v kateri je L. Filipič predstavil rezultate dodatnega vprašalnika za potrošnike, katerega namen je bil potrditev ključnih predpostavk strategije in zbiranje dodatnih informacij za oblikovanje strateških iniciativ. M. Veber pa je podrobneje predstavil iniciative in ob tem poudaril, da so le-te so med seboj komplementarne in skupaj naslavljajo vseh pet strateških ciljev projekta. Omenil je tudi, da so, kolikor je bilo smiselno in mogoče, pri pripravi strategije upoštevali pripombe, ki so jih člani NSP podali v okviru fokusnih skupin.

Strateška iniciativa 1: Razvoj rešitev za plačevanje z višjo dodano vrednostjo in dobro uporabniško izkušnjo

A. Mejač Krassnig je pohvalila vključitev vidika mobilnega plačevanja in ob tem opozorila, da je potrebno imeti v mislih tako potrošnike kot trgovce. S tem v zvezi je S. Anko povedal, da imamo namen oblikovati ožje delovne skupine za posamezne iniciative, da bodo le-te vsestransko naslovljene.

Strateška iniciativa 2: Fazni pristop, ki vodi do sprejemanja vsaj enega elektronskega načina plačevanja na prodajnem mestu

S. Anko je spomnil, da smo to tematiko na NSP že obravnavali, sprva v okviru delovne skupine za aktivnosti NSP v boju proti sivi ekonomiji, takrat z ugotovitvijo, da to ni (nujno) del sive ekonomije. Z vidika zagotoviti potrošniku možnost izbire glede načina plačila pa ocenjuje to iniciativo kot primerno in legitimno. Ponovno je poudaril, da gre zgolj za predlog zunanjega svetovalca, ki ga je le-ta na podlagi svojega znanja in izkušenj v tujini dal kot priporočilo našemu okolju. Bomo pa v okviru NSP zadevo znova naslovili. Izpostavil je tudi, da pri tej iniciativi nikakor ne gre za boj proti gotovini, temveč da želimo potrošnikom zgolj dati možnost izbire.

Strateška iniciativa 3: Zagotavljanje zadostnega dostopa do gotovine

Na seji ni bilo dodatnih komentarjev.

Strateška iniciativa 4: Izvajanje promocijskih in izobraževalnih aktivnosti z namenom povečanja uporabe in ozaveščenosti glede elektronskih načinov plačevanja

M. Kunšek je povedala, da se zelo strinja s predstavljeno iniciativo in da bi izobraževanje moralo potekati že od osnove šole dalje, pa tudi za starejše, ki sami redko posežejo po novostih in običajno rajši uporabljajo načine plačevanja, ki so jih že vajeni. M. Veber je ob tem poudaril, da se zavedajo, da nekaj programov izobraževanja oz. ozaveščanja že obstaja, zato gre v okviru te iniciative za pobudo, da se obseg takšnih aktivnosti še poveča. N. Zidar je omenila, da imajo tudi v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja projekt finančnega opismenjevanja, ocenjuje pa, da manjka več koordinacije med različnimi takšnimi projekti. Tudi A. Mejač Krassnig je podprla iniciativo, saj je po njeni oceni finančna pismenost pomembna življenjska veščina, in hkrati poudarila, da zgolj iniciative industrij ne zadoščajo. S. Anko se je strinjal, da je pomembno predvsem izobraževanje s strani javnih institucij, ker le-te uživajo večje zaupanje javnosti, ter poudaril pomen enotne komunikacije glede ključnih vidikov. M. Mihelin se je pridružila mnenju ostalih in povedala, da FURS takšna izobraževanja z vidika davkov že izvaja, da pa bi bilo koristno, če bi se to vključilo tudi v šolske učne programe. S. Anko je izpostavil še pomen praktične pomoči, npr. konkretno pri namestitvi in uporabi aplikacij.

Strateška iniciativa 5: Povečanje vključenosti ranljivih skupin v digitalni plačilni ekosistem

S. Anko je kot pomemben vidik izpostavil vključevanje skupin, ki za ponudnike plačilnih storitev sicer ne predstavljajo dobička. Morda iniciativa ni ekonomsko zanimiva, vendar si moramo kot NSP prizadevati, da se poskrbi tudi za te skupine. S tem v zvezi je B. Gašperin omenila, da je trenutno v obravnavi v Državnem zboru Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide, ki v slovenski pravni red prenaša Direktivo 2019/882/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve, in ki naj bi naslovil tudi to problematiko. S. Anko je s tem v zvezi predlagal zunanjemu svetovalcu, da iniciativo dopolni še s tega vidika.

Strateška iniciativa 6: Varnostni vidik elektronskih plačil

A. Lovrič Petrič je prosil za dodatna pojasnila glede navedbe zunanjega svetovalca, da naj bi imele slovenske banke manj razvite funkcije spletnega in mobilnega bančništva, ki so povezane z varnostjo. M. Veber je pojasnil, da nikakor ne gre za to, da bi bile slovenske banke manj varne od tujih, da pa po podatkih, ki so jih zbrali v okviru lastne analize zrelosti digitalnega bančništva ugotavljajo, da slovenske banke omogočajo komitentom manj dodatnih funkcionalnosti znotraj mobilnih oz. spletnih bank kot banke iz drugih držav. S tem v zvezi je M. Tretnjak omenil, da je morda problem komunikacija – da torej tudi slovenske banke te funkcionalnosti ponujajo, da pa se potrošniki tega ne zavedajo oz. ne znajo dostopati do njih. P. A. Raveleau pa je izpostavil, da nekaterih funkcionalnosti (npr. zamenjava PIN

številke) na daljavo tehnično ni mogoče izvesti. M. Pirnat je dodal, da je smiselno to iniciativo povezati z izobraževanjem in opismeniti ljudi tudi glede vidika varnosti plačil. L. Stare je v izogib morebitnemu napačnemu razumevanju javnosti predlagal oblikovanje bolj jasnega besedila glede ponudbe varnostnih funkcionalnosti znotraj mobilnih oz. spletnih bank, s čimer so se strinjali tudi drugi člani NSP.

Strateška iniciativa 7: Zagotavljanje spodbudnega okolja za povečanje inovativnosti, sodelovanja in razvoja trga plačil skladno z aktivnostmi na EU nivoju

M. Pirnat je omenil, da so slovenske banke zastopane v različnih evropskih organizacijah in iniciativah, se pa strinja, da bi se bilo potrebno še bolj povezovati.

Po predstavitvi in izmenjavi stališč deležnikov glede posameznih iniciativ je S. Anko izpostavil, da imajo člani NSP še do 17. 1. 2023 možnost podati pisne pripombe na predstavljeni dokument, pri tem pa naj gre za konkretne popravke, spremembe oz. dopolnitve. Splošnih komentarjev in lastnih dokumentov deležnikov NSP na tej točki ne bomo več upoštevali, saj je bilo tekom projekta že dovolj časa za podajo večjih dopolnitev in konceptualnih pripomb. Prejete pripombe bo zunanji svetovalec smiselno upošteval po lastni presoji. S. Anko je še omenil, da je v zvezi s strategijo predviden tudi javni dogodek, več informacij bo na voljo v naslednjih tednih, deležniki NSP pa bodo glede aktivnosti s tem v zvezi pravočasno seznanjeni.

Na podlagi razprave sta bila sprejeta naslednja sklepa:

Sklep 4: Člani NSP podpirajo strateške iniciative v okviru dokumenta »National Payments Strategy«, kot jih je predstavil zunanji svetovalec na 27. seji NSP.

Sklep 5: Člani NSP lahko še do 17. 1. 2023 podajo morebitne pisne pripombe na 27. seji NSP predstavljen dokument »National Payments Strategy«. Pripombe naj bodo v obliki konkretnih popravkov, sprememb oz. dopolnitev besedila in ne v obliki splošnih komentarjev ali lastnih dokumentov.

Ad 3) Razno

Pod točko razno ni bilo obravnavanih tematik.

Naslednja redna seja NSP bo aprila 2023.

Zapisnik pripravil Sekretariat NSP, januar 2023.